BLOGI

Jokainen voi varautua maksamisen häiriötilanteisiin

6.5.2022 – Raha ja maksaminen

KIRJOITTAJA
Tuomas Välimäki
Johtokunnan jäsen

Rahoitusalan palvelut ovat yhteiskunnan kannalta kriittisiä. Erityisesti maksamisen sujuvuus on tärkeä osa jokapäiväistä elämäämme. Maksaminen toimii Suomessa hyvin. Siitä on aikaa, kun maksukorttiani ei ole hyväksytty kaupassa järjestelmien teknisten ongelmien takia tai kun en ole päässyt kirjautumaan verkkopankkiini. Tällaisia tilanteita tulee kuitenkin aika-ajoin vastaan, sillä palvelut tuotetaan lukuisia tahoja käsittävässä verkostossa, mikä myös kasvattaa mahdollisten ongelmakohtien määrää.

Maksamisen sujuminen edellyttää maksajan ja maksun saajan tilijärjestelmien yhteistoimintaa. Lisäksi pankit, yritykset ja kauppa käyttävät useita maksupäätteisiin, maksukorttien varmennuksiin ja tapahtumien välitykseen erikoistuneita yrityksiä maksujen toteutukseen. Maksamisen mahdollistavat järjestelmät sijaitsevat osin Suomen ulkopuolella, joten päivittäiset maksumme vaativat toimivia tietoliikenneyhteyksiä sekä Suomen sisällä että Suomen ja muun maailman välillä.

Sähköinen maksaminen on normaalioloissa sujuvaa ja helppoa. Mutta entä, jos emme ole normaalioloissa? Uutiset Ukrainasta ovat ikävällä tavalla muistuttaneet meitä siitä, että poikkeusoloihin varautuminen on tärkeää myös 2020-luvulla. Kaikki maksamisen kentällä toimivat tahot ovat panostaneet ja panostavat nyt erityisesti jatkuvuutensa varmistamiseen. Järjestelmien toimintavarmuutta kohennetaan ja kykyyn toipua yllättävistä ongelmatilanteista satsataan.

Maksamiseen liittyvien moninaisten järjestelmien jatkuvaa toimintavarmuutta on kuitenkin mahdotonta taata täysin. Kun järjestelmiin tulee normaaliaikoinakin aika-ajoin häiriöitä, kasvaa häiriöiden todennäköisyys tilanteessa, jossa maksujärjestelmiin saatetaan kohdistaa tahallisia haitantekoyrityksiä. Miten tavallinen kansalainen voi pyrkiä minimoimaan maksamisen järjestelmien ongelmatilanteiden haittavaikutuksia?

Jokaisen kannattaa pohtia, mitkä pankkeihin ja maksamiseen liittyvät toiminnot ovat keskeisiä itselleen. Näistä ainakin kriittisimpiin kannattaa suunnitella vaihtoehtoisia toimintatapoja. Minulle itselleni on tärkeää pystyä maksamaan päivittäistavarakaupassa, tehdä verkko-ostoksia ja tunnistautua vahvasti sähköisiin palveluihin.

Ruokakaupan osalta varautumiseeni kuuluu keskeisesti se, että minulla on kahden eri pankin kautta hankittuna kahden eri korttiyhtiön maksukortti.[1] Päivittäistavaroiden

maksamisessa myös käteinen on edelleen oiva varautumisen keino. Monet valveutuneet tahot ovat Suomessa puhuneet viime aikoina kotivaran tärkeydestä. Tähän sisältyy myös käteinen. Käteistä on hyvä pitää varalta, ja sen määrä kannattaa suhteuttaa omiin tarpeisiin. Suurten summien piilottaminen patjan alle ei ole järkevää, mutta sen verran kannattaa ainakin olla, että kaapissa olevaa kotivaraa saa täydennettyä, vaikka omalla maksukortilla ei pystyisikään maksamaan.

Verkkomaksujen osalta käytän rinnakkain maksukorttia ja tilisiirtoja. Olen tyytyväinen, että esimerkiksi VR tarjoaa minulle mahdollisuuden maksaa työmatkani kännykkäsovelluksella pikamaksuna, eli käytännössä reaaliaikaisena tilisiirtona. Toivoisin tämän vaihtoehtoisen maksutavan yleistyvän Suomessa myös kivijalkakauppaan. Tällainen kehitys, joka on esimerkiksi Ruotsissa jo arkipäivää, toisi tärkeän lisän suomalaiseen maksamisen kenttään.

Sähköisen tunnistautumisen osalta varmuuttani lisää se, että olen kahden pankin asiakas ja olen hankkinut molemmilta verkkotunnukset. Vahvaa tunnistautumista vaativien verkkopalveluiden tärkeys huomioiden olen ajatellut näiltä osin kasvattaa varautumistani edelleen ottamalla käyttöön myös mobiilivarmenteen.

Varautuminen on aina tärkeää ja erityisesti se on sitä epävarmuuden kasvaessa. Meillä kaikilla on mahdollisuus varautua osaltamme. Varautumisen kannalta on keskeistä, että pohdimme ja suunnittelemme asioita ennalta, ja myös toimimme sen mukaisesti.

Avainsanat

sähköinen tunnistautuminen, maksaminen, varautuminen, maksujärjestelmät

1. Apple Payn käyttö ei kasvata toimintavarmuuttani normaaliin korttimaksamiseeni verrattuna kovin paljoa, sillä niiden molempien käyttö pohjautuu samaan järjestelmään. Käytännössä siis maksukorttini sisältämät tiedot ovat myös puhelimeni sisällä.